

VOORNEMEN EN VOORSTEL VOOR PARTICIPATIE Zeeland Energy Terminal

April 2025 *(publicatiedatum 2 mei 2025)*

1.	Inleiding.....	2
2.	Samenvatting	5
3.	Het voornemen	9
3.1.	Opgave en Doelstelling.....	9
3.2.	Betrokken partijen.....	9
3.3.	De plannen voor de Zeeland Energy Terminal	10
3.4.	Toekomstbestendigheid Zeeland Energy Terminal	12
3.5.	Hoe wordt de Zeeland Energy Terminal gerealiseerd?	13
3.6.	Impact op de omgeving	14
3.7.	Verder onderzoek na deze fase:.....	15
3.8.	Locatiekeuze	16
3.9.	Uitgangspunten van het project.....	17
4.	De procedure	20
4.1.	Nationaal belang.....	20
4.2.	Samenhang met andere projecten.....	20
4.3.	Gebiedsgericht werken.....	22
4.4.	Wie zijn er bij de procedure betrokken?	22
4.5.	Hoe ziet de procedure eruit?.....	24
4.6.	Formele inspraakmomenten in de procedure.....	27
Deel 2		28
5.	Voorstel voor participatie	28
5.1.	Inleiding	28
5.2.	Omgevingspartijen	28
5.3.	U bent nodig!.....	30
5.4.	Uitgangspunten participatie en communicatie.....	30
5.5.	Communicatie.....	31
5.6.	Waarover kunt u meedenken?.....	32
5.7.	Activiteiten voor participatie per fase van het project	33
5.8.	Vragen, reacties en contactgegevens.....	38

1. Inleiding

In dit Voornemen en voorstel voor participatie wordt ingegaan op zowel de noodzaak van dit project, het project zelf, als de bijbehorende procedures, waaronder participatie.

VTTI B.V., een wereldwijde specialist in op- en overslag van energieproducten, en Höegh Evi, een pionier op het gebied van maritieme energie-infrastructuur, hebben de handen ineengeslagen om een energie (overslag) installatie (bestaande uit een LNG¹-import faciliteit) te realiseren in een van de zeehavens in Zeeland (Vlissingen–Oost of Terneuzen). Deze LNG-installatie zal de beschikbare importcapaciteit voor aardgas in Nederland verstevigen en is dichtbij grote industriële aardgas-afnemers in de Schelde-Deltaregio.

Nederland is, net als de rest van de wereld, op weg naar een meer duurzame energievoorziening. Het tempo van deze overgang is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de capaciteit van het Nederlandse hoogspanningsnet en de prijs en beschikbaarheid van alternatieve energiebronnen en -dragers. Dat betekent dat Nederlandse huishoudens en grootverbruikers gedurende die overgang gedeeltelijk afhankelijk blijven van meer traditionele energie zoals aardgas. Onder andere door het stopzetten van de Groninger aardgaswinning, is Nederland sterker afhankelijk geworden van buitenlandse aardgasvoorraden.

De import van aardgas via de bestaande pijpleidingen wordt bemoeilijkt door internationale (geopolitieke) spanningen. Nederland moet zorgen voor voldoende infrastructuur om aardgas van verder weg te importeren, zodat voldoende betaalbare energie beschikbaar blijft. Import van LNG via zee is onder de huidige omstandigheden een mogelijke en wellicht aantrekkelijke optie.

In Nederland zijn er op dit moment twee importinstallaties voor LNG. Deze liggen op de Maasvlakte (Rotterdam) en in de Eemshaven (Groningen). Een derde LNG-installatie zal de zekerheid van de beschikbaarheid van voldoende energie in deze transitiefase vergroten. Dit nationale belang² kan door middel van dit infrastructuurproject gerealiseerd worden.

¹ LNG (Liquified Natural Gas; vloeibaar aardgas)

² Zie [kamerbrief Kamerbrief update gasleveringszekerheid 3e kwartaal 2024](#) | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

Een drijvende energie-installatie is een oplossing die aangepast kan worden aan de veranderende behoefte tijdens de energietransitie in Nederland. Vandaag de dag is LNG van cruciaal belang voor de leveringszekerheid en betaalbaarheid van aardgas³.

VTTI en Höegh Evi kiezen voor een flexibele infrastructuur in de vorm van een drijvende installatie, een zogenaamde FSRU (Floating Storage & Regasification Unit). Dit schip, dat wordt afgemeerd aan een kade, of indien nodig aan een aanlegsteiger, kan vloeibaar aardgas ontvangen, opslaan, gasvormig maken en invoeden op het Nederlandse aardgasnet. En mocht import niet meer nodig zijn, dan kan deze FSRU eenvoudig elders in de wereld worden ingezet. En de kademuur of steiger kan dan worden gebruikt voor andere bestemmingen. Met deze flexibele installatie willen VTTI en Höegh Evi bijdragen aan de Nederlandse vraag naar aardgas, zolang dat nodig is. Daarnaast heeft een FSRU voor de omgeving voordelen boven een LNG-installatie op land: zo is er veel minder ruimtebeslag op land en is de bouwfase korter en minder intensief. Dit betekent dus minder impact en minder overlast voor de omgeving.

De Rijksoverheid coördineert besluitvorming over energieprojecten met een nationaal belang. Daarom is op de vergunningverlening van deze LNG-installatie de projectprocedure (voorheen: Rijkscoördinatieregeling) van toepassing. VTTI en Höegh Evi hebben het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (voormalig Ministerie van Economische Zaken en Klimaat) gevraagd deze ruimtelijke procedure te starten voor de ontwikkeling van de Zeeland Energy Terminal.

De eerste fase in deze procedure is een verkenning. De initiatiefnemers vinden het belangrijk dat iedereen kan meedenken in deze verkenning, om zo tot een beter project te komen. Daarom worden omwonenden, bedrijven, maatschappelijke organisaties, bestuursorganen en andere belanghebbenden uitgenodigd om mee te denken. Dit document beschrijft wat onze plannen zijn, en hoe u mee kunt denken.

In dit Voornemen en voorstel voor participatie plan wordt ook ingegaan op de procedures die gevolgd dienen te worden (Hoofdstuk 4).

De projectprocedure wordt gevolgd onder de Omgevingswet. De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) bewaakt, als coördinerend bestuursorgaan, deze procedure.

³ Zie [Kamerbrief update gasleveringszekerheid 3e kwartaal 2024](#) | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

De projectprocedure bestaat uit de volgende stappen:

- 1 Voornemen en voorstel voor participatie;
- 2 Verkenning;
- 3 Locatiekeuze;
- 4 Planuitwerking;
- 5 Projectbesluit.

Leeswijzer

In onderstaande samenvatting staat een beknopte versie van het totale Voornemen en voorstel voor participatie.

Hoofdstuk 3 van dit plan omschrijft wat het project inhoudt en gaat in op de projectonderdelen en hoe die tot stand komen. Hoofdstuk 4 gaat verder in op de procedures die gevolgd moeten worden, en beschrijft wat de voornoemde stappen inhouden. In Deel 2, hoofdstuk 5 tenslotte, staat het voorstel voor participatie. Daarin wordt beschreven welke input vanuit de omgeving gegeven kan worden, inclusief het hoe, wie, waar en wanneer.

2. Samenvatting

Waarom dit project?

Nederland heeft nog steeds aardgas nodig, omdat de overgang naar duurzame energie tijd kost. Door het stopzetten van de gaswinning in Groningen en spanningen in het buitenland is Nederland afhankelijker geworden van geïmporteerd gas. Daarom willen de bedrijven VTTI en Höegh Evi een LNG-importinstallatie bouwen in Zeeland om vloeibaar aardgas (LNG) te ontvangen en om te zetten naar bruikbaar gas. Dit helpt om voldoende en betaalbare energie te garanderen.

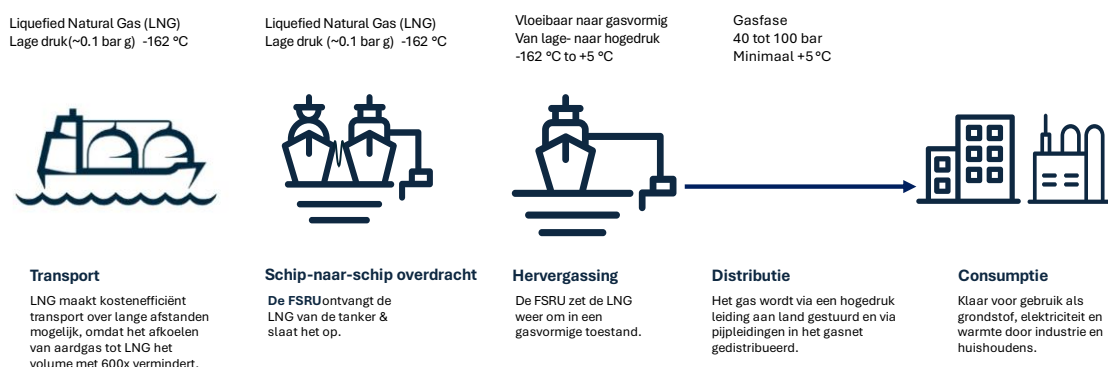
Wat is de Zeeland Energy Terminal?

De Zeeland Energy Terminal is een LNG-installatie. Dit is een drijvende installatie (schip) die LNG kan opslaan en omzetten in gas (FSRU). Het schip wordt afgemeerd bij een kade en aangesloten op het Nederlandse gasnet.

Waarom in Zeeland?

Zeeland heeft geschikte zeehavens met voldoende diepte en de juiste infrastructuur. Andere havenlocaties zoals Rotterdam, Amsterdam en Groningen hebben al LNG-installaties of geen ruimte in het gasnet. Een LNG-installatie in Zeeland zorgt bovendien voor een betere spreiding van gasimport in Nederland.

Wat is het proces?

Vloeibaar aardgas (LNG) is aardgas dat is afgekoeld tot -162 °C onder lage druk. In deze toestand is aardgas niet explosief.

Wat zijn de voordelen?

- De FSRU is flexibel: als LNG niet meer nodig is, kan het schip elders worden ingezet.
- Het neemt weinig ruimte in beslag op land en is sneller gebouwd dan een volledig land gebaseerde LNG-installatie.

Hoe gaat het verder?

De minister van KGG beslist over dit project en betreft hierbij de omwonenden en andere belanghebbenden bij het proces. Als alles goedgekeurd wordt, kan de terminal vanaf 2028 operationeel zijn. Het project kan 25% van het jaarlijkse gasverbruik in Nederland leveren

Betrokkenen bij het project:

- VTTI en Höegh Evi zijn de initiatiefnemers.
- De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) coördineert de besluitvorming, samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO).
- Rijkswaterstaat, de Provincie Zeeland, gemeenten en het Waterschap spelen een rol.
- De Commissie MER beoordeelt de milieueffecten.
- De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ondersteunt de coördinatie en communicatie.

Hoe verloopt de procedure?

Het proces bestaat uit twee fasen:

1. **Verkenning:** Onderzoek naar mogelijke locaties en milieueffecten.
2. **Planuitwerking:** Keuze van de definitieve locatie en verdere uitwerking.

Wanneer kunt u reageren?

Er zijn vier momenten waarop mensen kunnen reageren:

1. Q2 2025: Eerste reacties op het Voornemen en voorstel voor participatie.
2. Q3/4 2025: Reactie op de concept NRD.
3. 2026: Reactie op het ontwerp-projectbesluit.
4. 2027: Mogelijkheid om in beroep te gaan tegen het definitieve besluit.

Het doel van deze procedure is om door middel van deze FSRU de energievoorziening te waarborgen voor Nederland, rekening te houden met het milieu en de samenleving actief bij de plannen te betrekken.

Voorstel voor participatie

Het voorstel voor participatie legt uit hoe de initiatiefnemers (VTI en Höegh Evi) de omgeving willen betrekken bij het besluitvormingsproces voor de bouw van de nieuwe LNG-installatie. Het doel is om vroegtijdig inbreng te verzamelen, zodat het project beter aansluit bij de wensen en belangen van omwonenden en andere belanghebbenden.

Wie wordt betrokken?

Iedereen die belang heeft bij het project, zoals:

- **Burgers** (omwonenden)
- **Bedrijven** in de omgeving
- **Maatschappelijke organisaties** (zoals milieuorganisaties)
- **Overheidsinstanties**, waaronder Rijkswaterstaat, de Provincie Zeeland en gemeenten

Waarom meedenken?

De bouw en het gebruik van de LNG-installatie hebben invloed op de omgeving. Door vroegtijdig mee te denken, kunnen zorgen en ideeën worden meegenomen in de plannen, wat helpt om het project beter en zorgvuldiger uit te voeren.

Hoe wordt gecommuniceerd?

Informatie over het project wordt gedeeld via:

- Officiële bekendmakingen in kranten en online
- [De projectwebsite](#) van de initiatiefnemers
- Informatieavonden en online bijeenkomsten
- Contactmomenten met overheden en belanghebbenden

Waarover kunt u meedenken?

- Belangrijke punten die moeten worden meegenomen bij het onderzoek
- Eventuele zorgen of vragen
- Andere mogelijke locaties voor het project binnen deze regio
- De manier waarop u betrokken wilt worden

Hoe kunt u reageren?

U kunt uw ideeën en zorgen delen tijdens bijeenkomsten of via officiële kanalen. Alle inbreng wordt beoordeeld en meegenomen in het proces.

Welke stappen worden genomen?

1. **Werksessies en overleggen:**
 - Input ophalen bij overheden en organisaties (2024-2025)
2. **Bekendmaking van het project:**
 - Informatie delen en eerste reacties verzamelen (kwartaal 2 - 2025)
3. **Inspraakmomenten over Voornemen en voorstel voor participatie:**
 - Iedereen kan meedenken en suggesties indienen (kwartaal 2 - 2025)

3. Het voornemen

3.1. Opgave en Doelstelling

De opgave en doelstelling van dit project is:

‘Het realiseren van de Zeeland Energy Terminal, met een FSRU en bijbehorende infrastructuur voor de import van LNG in een van de zeehavens van Zeeland’. Zie ook 3.3.

De doelstelling van dit project is om bij te dragen aan het versterken van het energie-aanbod in Nederland door de importcapaciteit van LNG te vergroten. De flexibele installatie, met een importcapaciteit die correspondeert met 5,5 tot 7,5 bcm⁴ aardgas per jaar, biedt hiermee een aanvulling op de bestaande infrastructuur. VTTI en Höegh Evi beogen hiermee bij te dragen aan de betrouwbaarheid en veerkracht van de energievoorziening.

3.2. Betrokken partijen

De Zeeland Energy Terminal is een gezamenlijk initiatief van VTTI B.V. en Höegh Evi.

Al meer dan 19 jaar is **VTTI** een wereldleider in onafhankelijke energieopslag en ontwikkelt nu de essentiële energie-infrastructuur die nodig is voor een CO₂-neutrale toekomst. Gedreven door het motto: ‘Energy to Move Tomorrow’, biedt het bedrijf veilig toegang tot essentiële energie, waaronder brandstoffen, chemicaliën, gassen en andere energie gerelateerde producten, en versnelt het de overgang naar duurzame bronnen voor klanten en partners. Voor meer informatie: <https://www.vtti.com/>. VTTI’s hoofdkantoor zit in Rotterdam, het bedrijf is eigendom van Vitol, IFM Investors en ADNOC.

Höegh Evi is een pionier in maritieme energie-infrastructuur en biedt met deze infrastructuur al meer dan 50 jaar veilige en betrouwbare toegang tot wereldwijde energiemarkten. Vandaag de dag is Höegh Evi als eigenaar en exploitant van FSRU’s, een toonaangevende innovator met 10 drijvende terminals wereldwijd (9 in eigendom, 10 als operator), waarvan de helft energiezekerheid biedt aan de Europese markt via Frankrijk, Duitsland en Litouwen.

Als vooraanstaande innovator op het gebied van oplossingen voor een veilige energietransitie past ze haar expertise met vloeibaar aardgas toe om grootschalige infrastructuuroplösungen te

⁴ De overslagcapaciteit wordt doorgaans uitgedrukt met de term bcm, wat staat voor billion cubic metres, oftewel miljard kubieke meter.

ontwikkelen voor de import van waterstof via ammoniak. Dit omvat onder andere 's werelds eerste drijvende ammoniakkraker en een drijvende H₂-importterminal die in Duitsland wordt ontwikkeld.

De andere betrokken partijen zijn;

- De Minister van Klimaat en Groene Groei (KGG);
- Het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO)
- De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO);
- Rijkswaterstaat;
- De Provincie Zeeland;
- De gemeenten Borsele, Terneuzen en Vlissingen;
- Het Waterschap Scheldestromen

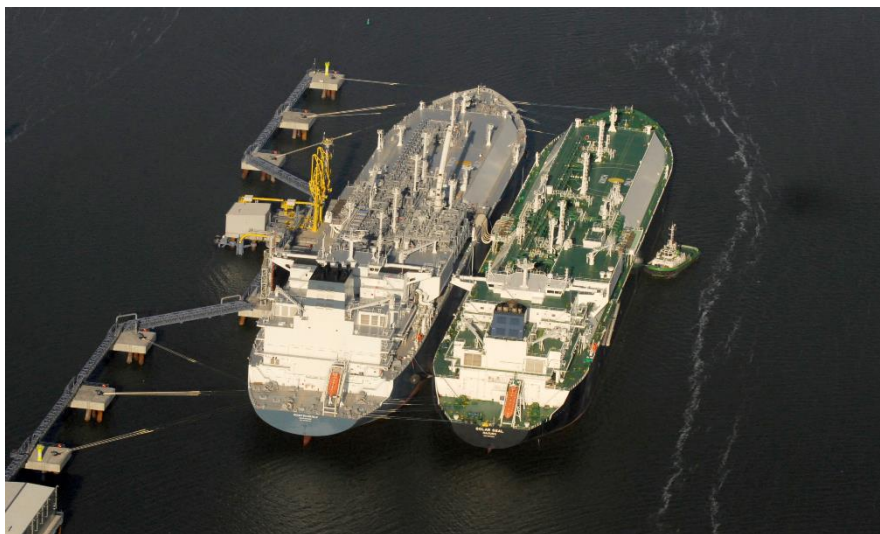
Meer informatie over de betrokken partijen en de rol die ze in dit proces vervullen staat in Hoofdstuk 4.

3.3. De plannen voor de Zeeland Energy Terminal

VTTI en Höegh Evi zijn van plan om een flexibele LNG-import LNG-installatie te realiseren in Zeeland. Deze Zeeland Energy Terminal bestaat uit een FSRU en de bijbehorende infrastructuur. De benodigde infrastructuur bestaat uit een kademuur of aanlegsteiger, pijpleidingen voor aardgas (tot aan de aansluiting op het meetstation van het netwerk van Gasunie Transport Services, GTS), en warmte (water), alsook kabels voor elektriciteit, en de verbindingen met de bestaande infrastructuur. Het meetstation en het leidingdeel van het meetstation, tot aan de hoofdinfrastructuur van GTS is geen onderdeel van deze procedure omdat dit, zoals gebruikelijk, door GTS, separaat zal worden opgepakt in de daarvoor bestemde procedure(s).

Het schip ligt met een vaste constructie, die ervoor zorgt dat het schip veilig vast blijft liggen, afgemeerd aan een kademuur of aanlegsteiger. Het schip wordt bevoorraad door zeeschepen (carriers) waarmee de LNG wordt getransporteerd.

Op de FSRU wordt het vloeibare aardgas (LNG) tijdelijk opgeslagen en vervolgens gasvormig gemaakt door het te verwarmen. Voor deze overdracht van het vloeibare aardgas van de LNG Carriers naar de FSRU worden speciale (flexibele) slangen gebruikt die bestand zijn tegen extreem lage temperaturen (-162°C, de temperatuur van LNG). Het aardgas wordt vervolgens via hogedrukleidingen naar de wal getransporteerd.

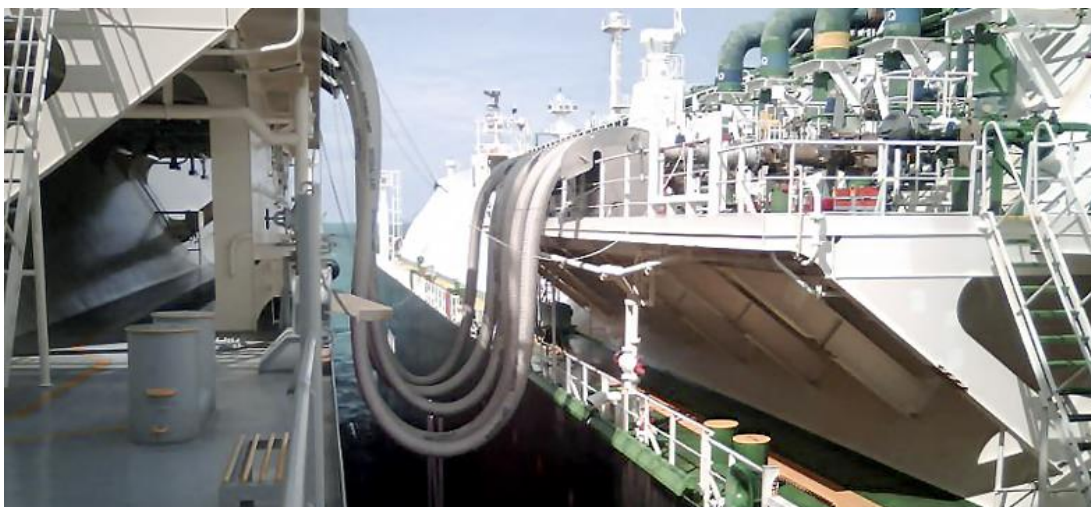
FIGUUR 1: VOORBEELD VAN EEN FSRU AFGEMEERD AAN AANLEGSTEIGER EN RECHTS EEN LNG-SCHIP

Het aardgas wordt ingevoerd in het door GTS beheerde hogedruk gasnetwerk. Het aardgas wordt onderdeel van het bestaande aardgasnetwerk en daarmee onderdeel van de Nederlandse gasmarkt en kan dan worden ingezet voor heel Nederland, zodat het gebruikt kan worden voor het verwarmen van huizen of het koken in huishoudens maar ook voor de industrie. Het Nederlandse aardgasnetwerk is verbonden met de omringende landen en zo kan de Nederlandse gasmarkt ook bijdragen aan de gasmarkt van de omringende landen.

De LNG-installatie heeft een opslagcapaciteit tussen 175.000 en 220.000 kubieke meter LNG.

Daarmee kan de FSRU een significante bijdrage leveren aan de benodigde buffercapaciteit, waarmee Nederland ook in onzekere tijden en bij zeer strenge winters toegang tot een betrouwbare en betaalbare energiebron heeft, die de komende jaren noodzakelijk is als onderdeel van de transitie naar fossielvrije energiebronnen. De jaarlijkse overslagcapaciteit correspondeert met 5.5 tot 7.5 miljard kubieke meter (bcm⁵) aardgas. Dat staat gelijk aan ongeveer 25 % van het huidige jaarlijkse verbruik aan aardgas in Nederland.

⁵ De overslagcapaciteit wordt doorgaans uitgedrukt met de term bcm, wat staat voor billion cubic metres, oftewel miljard kubieke meter.

FIGUUR 2: BOVENSTAANDE AFBEELDING LAAT ZIEN HOE LNG VAN HET LNG SCHIP (RECHTS OP DE AFBEELDING) NAAR DE FSRU (LINKS OP DE FOTO) WORDT GETRANSPORTEERD MET FLEXIBELE SLANGEN

3.4. Toekomstbestendigheid Zeeland Energy Terminal

De komende jaren zal LNG belangrijk blijven als transitiebrandstof. De verwachting is dat de Zeeland Energy Terminal in ieder geval tot 2035 ingezet zal worden voor import van LNG. Met het oog op een betrouwbare energievoorziening is het daarom van belang om voldoende capaciteit en flexibiliteit in de energie-infrastructuur in te bouwen.

Voor de lange termijn (na 2035) is de inzet gericht op een overstap naar fossielvrije energiedragers. Waar precies het omslagpunt tussen de verschillende energiedragers zal liggen is lastig te voorspellen. Wel is het zo dat als dit omslagpunt bereikt is, de overstap met minimale inspanning bij de Zeeland Energy Terminal gedaan kan worden.

VTTI en Höegh Evi houden in deze projectprocedure momenteel enkel rekening met de inzet van de FSRU als LNG-installatie voor import van LNG. De FSRU is echter geschikt voor een eventuele ombouw naar fossielvrije energiedragers. Wanneer de overstap wordt gemaakt naar(nieuwe) infrastructuur voor fossielvrije energiedrager(s), zal hiervoor een nieuwe vergunningprocedure met bijbehorende onderzoeken moeten worden opgestart.

Als een alternatief toekomstscenario, als (geleidelijke) overschakeling naar fossielvrije energiedragers niet wenselijk of mogelijk blijkt, is het verplaatsen van de FSRU naar markten elders

in de wereld aan de orde. De LNG-installatie (het schip) is immers verplaatsbaar. Dit in tegenstelling tot een traditionele LNG-installatie met (overslag) infrastructuur op land.

De Zeeland Energy Terminal biedt hiermee meer keuzemogelijkheid en zekerheid in de energievoorziening op zowel korte als langere termijn. Hiermee worden verschillende mogelijkheden tot de verduurzaming van de energievoorziening opengehouden. De LNG-installatie kan een rol spelen in het versnellen van de technologie en betaalbaarheid van fossielvrije energiedragers. Door de flexibele inzetbaarheid in de verschillende scenario's van de energietransitie biedt de FSRU een hybride infrastructuur die een essentiële bijdrage kan leveren aan de energieleveringszekerheid van aardgas in Nederland. Dit sluit aan bij de visie van de regering op voorzienings- en leveringszekerheid voor Nederland⁶.

3.5. Hoe wordt de Zeeland Energy Terminal gerealiseerd?

Op de beoogde locatie wordt infrastructuur aangelegd, zoals een (nieuw te bouwen) kademuur of aanlegsteiger van (afhankelijk van de locatie) 300 tot 400 meter en een pijpleiding van de FSRU naar het landelijke aardgasnet. Een deel van de nieuwe pijpleiding loopt over de (nieuwe) kademuur of aanlegsteiger van de FSRU naar het meetstation van GTS.

De infrastructuur zal een op de definitieve locatie afgestemde technische oplossing zijn, die daar ingepast wordt in de omgeving. De milieugevolgen worden daarbij zoveel mogelijk beperkt en een veilige operatie is uiteraard het uitgangspunt.

Om de FSRU van warmte te voorzien voor het omzetten van LNG naar aardgas, moet een aansluiting gemaakt worden met een warmtebron. Onderzocht wordt of de benodigde warmte zoveel mogelijk onttrokken kan worden aan warm proceswater dat beschikbaar is vanuit industriële bronnen in de omgeving. Hiervoor moet dan een warmteleiding worden aangelegd. Op deze wijze wordt deze industriële restwarmte nuttig (her)gebruikt.

Uit onderzoek zal moeten blijken of er voldoende en, indien gewenst, beschikbare restwarmte aanwezig is. Als onvoldoende industriële restwarmte beschikbaar is, zijn alternatieven mogelijk zoals zeewater gecombineerd met boilers. Uit zeewater wordt de warmte onttrokken en vervolgens wordt dit zeewater op lagere temperatuur weer in zee gepompt. Als er tijdens koude periodes uit het

⁶ Zie [Kamerbrief update gasleveringszekerheid 3e kwartaal 2024](#) | [Kamerstuk](#) | [Rijksoverheid.nl](#)

zeewater onvoldoende warmte kan worden onttrokken zal er door middel van boilers warmte worden gemaakt.

De FSRU zal ook gebruikmaken van elektriciteit, benodigd voor het technisch proces en de faciliteiten aan boord. Hiervoor wordt een walstroomaansluiting gemaakt met het lokale elektriciteitsnetwerk. Bij normale bedrijfsvoering zijn de gasmotoren aan boord van de FSRU, die zelf elektriciteit op kunnen wekken, dus niet in bedrijf. In het geval dat er kortstondig geen stroom beschikbaar is van het elektriciteitsnet, schakelen de gasmotoren van de FSRU aan om elektriciteit te produceren.

De lokale bouwwerkzaamheden voor de infrastructuur van de LNG-installatie duren, afhankelijk van de locatie, ongeveer 10-12 maanden. De totale bouwtijd van de LNG-installatie zal daarmee tussen de 1-1,5 jaar liggen.

De aanleg van de benodigde infrastructuur op locatie loopt parallel met de bouw van de FSRU (op een scheepswerf, niet op de voorgenomen locatie van de LNG-installatie zelf). Vervolgens zal het schip naar de locatie worden gevaren en daar worden afgemeerd. De FSRU is ongeveer 300 meter lang en 40-50 meter breed en heeft een hoogte boven de waterlijn van circa 30 meter en een diepgang van ongeveer 12,5 meter.

3.6. Impact op de omgeving

De FSRU is een drijvende installatie die enkel een kademuur of aanlegsteiger met (ondergrondse) pijpverbinding naar het hoofd aardgasnetwerk behoeft. Ongeveer eenmaal per week komt er een LNG-tanker om te bevoorraden; na 24-36 uur is deze weer weg.

De impact op land is gering; na realisatie van de aanlandplaats is op de FRSU direct capaciteit beschikbaar voor LNG-opslag, gassificatie en distributie. De installatie wordt verlicht en produceert geluid en is daarmee (mogelijk) zicht- en hoorbaar in de directe omgeving. Als onderdeel van het vervolg van deze procedure zullen vanzelfsprekend ook de verdere natuur- en omgevingseffecten als ook de veiligheid voor de omgeving uitgebreid worden onderbouwd.

Omdat de distributie van het aardgas vanaf het bedrijfsterrein van de Zeeland Energy Terminal geschiedt via het ondergrondse aardgasnet is buiten het bedrijfsterrein van de Zeeland Energy Terminal geen verdere impact te verwachten.

Tijdens de bouw van de aanlegsteiger zullen ca. 100 personen (fte) werkzaam zijn. De totale bouw zal beperkte tijd (1-1,5 jaar) in beslag nemen. Na oplevering biedt de FSRU werk aan ongeveer honderd mensen waarvan ongeveer veertig aan boord van de FSRU. Het indirecte economische effect is vele malen groter: infrastructuur die meebeweegt met de energiebehoefte van bedrijven-in-transitie is een cruciale factor.

Afhankelijk van het tempo van vergunningverlening kan de Zeeland Energy Terminal operationeel zijn vanaf 2028.

3.7. Verder onderzoek na deze fase:

In de milieueffectrapportage en de aanvraag voor omgevingsvergunning zullen studies worden gedaan om de milieueffecten nader te onderzoeken en te toetsen of een en ander voldoet aan de maximale grenswaarden.

- Luchtkwaliteit: VTTI en Hoëgh zijn voornemens de uitstoot zoveel mogelijk te verminderen door gebruik te maken van verwarmingswater en walstroom. Door het gebruik van restwarmte uit de bestaande industrie verwachten we een positieve impact op het milieu: hergebruik in plaats van lozing warm water.
- Waterkwaliteit: zie hiervoor, er is sprake van een gesloten kring voor gebruik van water voor de opwarming van LNG tot aardgas. Overige emissies naar water zullen, zodra de specificaties bekend zijn, nader worden onderzocht, dit betreffen geen doorlopende afvoeren;
- Risico's: op basis van de nu beschikbare kennis zal de wettelijke plaatsgebonden risicocontour (PR) 10-6 (eens per miljoen jaar) binnen de veiligheidszone van de te kiezen locatie liggen. Een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) zal nog worden uitgevoerd ten behoeve van de MER en vergunningaanvraag om de risicocontouren en het aandachtsgebied exact te berekenen.
- Domino-effecten: er zal informatie worden geleverd aan de buurbedrijven over potentiële effecten vanaf de FSRU die een effect kunnen hebben op de installaties van buurbedrijven; tevens zal informatie worden ingewonnen van buurbedrijven over een potentieel binnenkomend effect en of dit een gevolg kan hebben voor de FSRU. Dit is conform de voorgeschreven werkwijze van de DCMR en het RIVM.
- Luchtkwaliteit: door gebruik van walstroom voor de FSRU wordt de emissie van brandstoffen gereduceerd. Nadere studie zal worden uitgevoerd naar de NO_x depositie in relatie tot de Natura 2000 gebieden

- Geluidsemissies: de verwachting is dat – gezien de afstand tot de woonbebouwing – de geluidhinder niet tot grote problemen zal leiden. Zodra detailgegevens bekend zijn zal echter een gedetailleerd akoestisch onderzoek plaatsvinden waarin dit wordt aangetoond en of onverhoopt toch geluid reducerende maatregelen nodig zijn.
- Ecologie: zodra de exacte locatie bekend is zal een nader onderzoek worden gedaan op ecologische effecten voor flora en fauna. Mochten er effecten zijn, dan zullen volgens de geldende regels passende maatregelen worden getroffen.
- Een Milieu Risico Analyse (bodem, water) wordt uitgevoerd; daar het LNG/-aardgas betreft zal dit aspect minimale risico's opleveren.
- Licht: vanuit veiligheidsoogpunt zal de FSRU goed verlicht worden, hierbij zullen echter maatregelen worden getroffen zodat uitstraling naar de omgeving beperkt/gemitigeerd wordt.
- Na regasificatie van de LNG wordt deze direct via het Nederlands aardgasnet -in beheer bij de GTS afgevoerd. De milieubelastende activiteit buisleiding met gevaarlijke stoffen valt buiten het kader van de Zeeland Energy Terminal, en vallen onder de algemene rijksregels van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).
- De aanvoer van LNG gebeurt met schepen. Gemiddeld zal één keer per week een schip de LNG-installatie aandoen. De scheepvaart over de Westerschelde valt onder de bevoegdheid van Rijkswaterstaat. In afstemming met Rijkswaterstaat zal worden gekeken naar de effecten van de LNG-installatie op het scheepvaartverkeer.

3.8. Locatiekeuze

Voor maritieme import- en overslagcapaciteit is een directe toegang tot zee, in combinatie met voldoende diepgang, vereist. Havens in de binnenwateren vallen af vanwege een te geringe diepgang. VTTI en Höegh Evi hebben een verkenning gedaan naar mogelijke havens en afluiddige locaties in Nederland als mogelijke locatie voor de ontwikkeling van een LNG-import installatie. Daaruit is gebleken dat alleen de provincie Zeeland mogelijkheid biedt, met voldoende diepgang en een passende industriële- en haveninfrastructuur. De andere havens in Nederland met voldoende diepgang zijn Rotterdam, Amsterdam en Groningen. Deze zijn echter niet geschikt voor ons project omdat er in Rotterdam en Amsterdam geen capaciteit in de aardgasinfrastructuur van Gasunie Transport Services is. In Groningen (Eemshaven) ligt al een FSRU-combi (EemsEnergyTerminal) en is er geen ruimte voor een 2^e. Ook in Rotterdam is er al een bestaande LNG-import installatie te weten GATE-Terminal.

Bijkomend voordeel van een locatie in Zeeland, is dat er door dit initiatief geografische spreiding met de al bestaande LNG-import in zowel Noord- als Midden-Nederland ontstaat. Zeeland is immers onderdeel van de Schelde-Deltaregio, één van de vijf industriële clusters in Nederland. De industrieën in de regio zijn divers en behoren tot de innovatieve wereldtop van de automotive, chemie, energie, food, offshore, opslag, staal en transportsector. Dit krachtige cluster is sterk verbonden met het havengebied van North Sea Port en geldt, met een gezamenlijke toegevoegde waarde van €12,6 miljard en 102.000 arbeidsplaatsen als belangrijke economische motor voor de regio.

Binnen de Schelde-Deltaregio wordt fors ingezet op verduurzaming. Meer dan 40 concrete projecten leveren in 2030 ruim een kwart van de nationale CO₂-reductiedoelstelling van de industrie.

Verduurzaming van de industrie in deze regio met de toekomstige transitie van LNG naar import van schone energiedragers levert een flinke bijdrage aan het realiseren van de klimaatdoelstellingen⁷.

3.9. Uitgangspunten van het project

Bij dit project wordt de Omgevingswet gevolgd, die op 1 januari 2024 in werking is getreden. De Omgevingswet schrijft voor dat iedereen mogelijke oplossingen mag aandragen voor de opgave van het project (zoals in paragraaf 3.1 beschreven). Onder oplossing wordt verstaan: het aangeven van een mogelijke oplossing of idee voor de realisatie van de LNG-installatie.

Bij het aanreiken van een oplossing moet rekening worden gehouden met de onderstaande technische en ruimtelijke uitgangspunten, zonder welke de LNG-installatie feitelijk niet gerealiseerd kan worden:

1. De LNG-installatie wordt gerealiseerd in de havengebieden van Zeeland (zie paragraaf 3.8);
2. De locatie via de haven moet toegankelijk zijn/toegankelijk kunnen worden gemaakt voor een LNG-schip; er moet genoeg ruimte en diepgang zijn voor een LNG-schip om tot aan de LNG-installatie (FSRU) te kunnen varen;
3. De locatie moet aansluitbaar zijn op het bestaande aardgasnetwerk, en kunnen worden voorzien van walstroom en warmte-aansluitingen;
4. Op de definitieve locatie moet er aan de kade of steiger genoeg ruimte zijn voor de FSRU én het aanmeren van het aanvoerende LNG-schip;
5. Het aanvoerende schip moet nautisch veilig erheen kunnen en kunnen aanmeren aan de FSRU;

⁷ Zie rapport https://www.zeeland.nl/sites/default/files/digitaalarchief/IB24_9788b07c.pdf

6. De FSRU moet goed verankerd kunnen worden, dus er moet ruimte zijn voor een aanlegsteiger en er moet een voldoende sterke kademuur zijn of mogelijkheid om deze te bouwen;
7. Er moet mogelijkheid zijn tot aansluiten op het landelijke aardgasnetwerk of deze moet gerealiseerd kunnen worden. Idem voor andere energiebronnen zoals elektriciteit;
8. De LNG-installatie is 2028/2029 operationeel;
9. LNG wordt overgeladen naar een FSRU met een opslagcapaciteit tot een maximum van 220.000 kubieke meter;
10. De invoercapaciteit (in het aardgasnetwerk) is minimaal 5,5 bcm⁸ per jaar om een commercieel rendabel project te kunnen hebben.

VTTI en Höegh Evi onderzoeken momenteel verschillende locaties in Zeeland. Deze locaties bevinden zich allen in de Havengebieden van Vlissingen-Oost en Terneuzen. Deze zoekgebieden voldoen aan de gestelde voorwaarden en bieden mogelijkheden voor dit project.

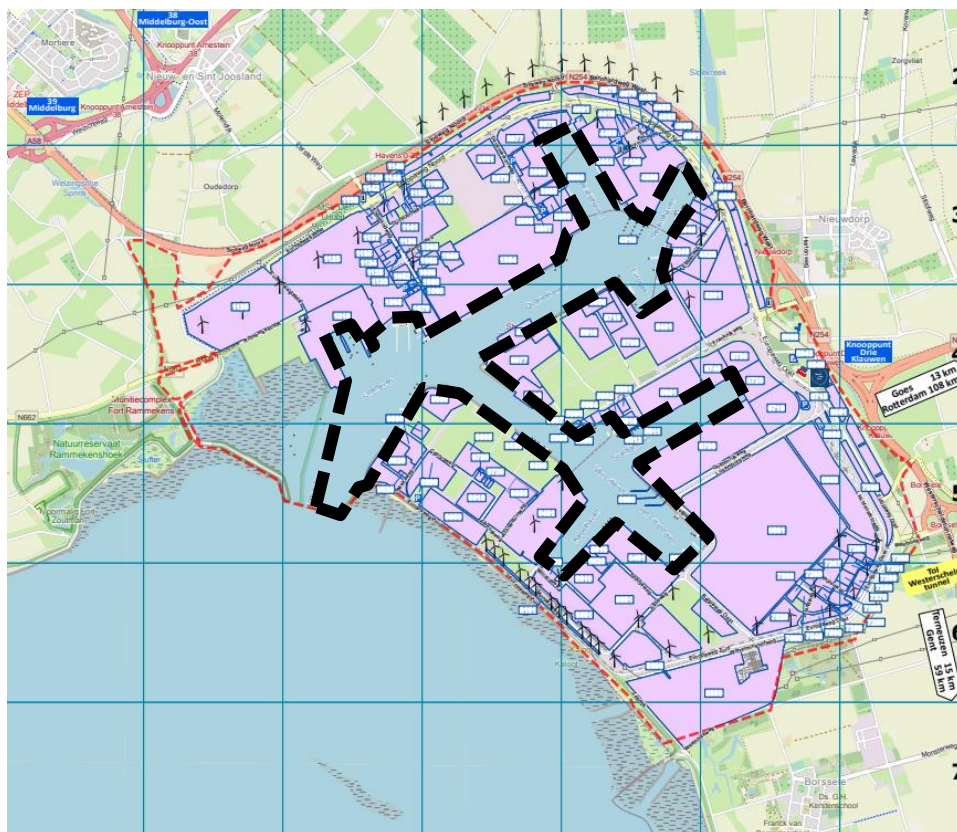
De 2 zoekgebieden zijn te zien in onderstaande figuur (figuren 3, 4 en 5).

Het project zal na het ontvangen van alle reacties op dit voornemen de technische analyse van de mogelijke locaties in deze zoekgebieden afronden en zo tot een definitieve locatiekeuze voor het project komen.

FIGUUR 3: OVERZICHT VAN DE 2 ZOEKGEBIEDEN

⁸ De overslagcapaciteit wordt doorgaans uitgedrukt met de term bcm, wat staat voor billion cubic metres, oftewel miljard kubieke meter.

FIGUUR 4: ZOEKGEBIED SLOEHAVEN VLISSINGEN-OOST

FIGUUR 5: ZOEKGEBIED BRAAKMANHAVEN TERNEUZEN

4. De procedure

4.1. Nationaal belang

Voor dit project wordt de zogeheten ‘projectprocedure’ gevolgd. De Rijksoverheid coördineert de besluitvorming van energieprojecten met een nationaal belang, zoals dit project om LNG te kunnen importeren. De import van vloeibaar natuurlijk aardgas (Liquified Natural Gas, LNG) speelt op de korte en langere termijn een belangrijke rol in de leveringszekerheid van energie in Nederland⁹. De import biedt een flexibele bron van aardgas waarmee de leveringszekerheid en betaalbaarheid van aardgas voor Nederland, en voor de landen waarmee Nederland verbonden is, ondersteund kan worden.

Zoals in voorgaand hoofdstuk beschreven heeft de Zeeland Energy Terminal een jaarlijkse overslagcapaciteit van 5,5 tot 7,5 bcm aardgas. Dat staat gelijk aan ongeveer 25 % van het jaarlijkse verbruik aan aardgas in Nederland¹⁰.

Vanwege de belangrijke bijdrage die het project levert aan de leveringszekerheid van energie, is de Zeeland Energy Terminal een project van nationaal belang. Het project kan ook bijdragen aan de Energietransitie doordat het op termijn de mogelijkheid biedt om over te stappen naar import van schone/ fossielvrije energiedragers.

Zo voorziet dit project mede in de energiebehoefte van vandaag én bouwt het de brug naar een duurzame energievoorziening voor de volgende generaties. Dit sluit aan bij de visie van de regering op voorzienings- en leveringszekerheid voor Nederland.

4.2. Samenhang met andere projecten

De ontwikkeling van de Zeeland Energy Terminal is een deel van de energie-infrastructuur die op dit moment wordt gerealiseerd binnen de provincie Zeeland. Dit project kent daarmee ook samenloop met andere energieprojecten of -programma's.

Net op Zee IJmuiden Ver Alpha & Net op Zee Nederwiek 1

Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te halen, moeten extra windparken op zee worden gebouwd. De opgewekte windenergie moet vervolgens aan land worden gebracht. Twee aanlandingen vanuit windenergiegebieden op de Noordzee zijn voorzien naar Borsele; Net op Zee

⁹ Zie *Voorzienings- en leveringszekerheid energie (29.023); brief regering; Update gasleveringszekerheid (TK, 449) - Eerste Kamer der Staten-Generaal*

¹⁰ *EBN-Infographic-2023-energie-in-cijfers-A4.pdf*

IJmuiden Ver Alpha en Net op Zee Nederwiek 1. Beide tracés lopen voor een groot deel parallel naar het Sloegebied, waar de windenergie via converterstations en wisselstroomtracés naar het hoogspanningsnet wordt gebracht (via een aansluiting op een hoogspanningsstation).

Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied

Het bestaande 380 kV hoogspanningsstation in Borssele heeft na de aansluiting van het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha geen mogelijkheid om nieuwe verbindingen aan te sluiten. Nieuwe aansluitcapaciteit is nodig voor toekomstige initiatieven zoals bijvoorbeeld waterstofproductie en verduurzaming van de industrie. Maar ook voor het project Net op zee Nederwiek 1 is aansluitcapaciteit nodig. Daarom is in of nabij het Sloegebied een nieuw 380 kV hoogspanningsstation noodzakelijk.

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Hynetwork Services (HNS) gaat een landelijk waterstofnetwerk aanleggen om de energietransitie te kunnen faciliteren. Dit netwerk met CO₂-vrije waterstof verbindt industriële clusters met elkaar, met het buitenland en met waterstofopslag en -import locaties. Het netwerk wordt in fases uitgerold. Het Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland is onderdeel van dit landelijke netwerk. Het betreft een ondergronds netwerk voor transport van waterstof tussen industrieclusters Zeeland en Rotterdam, met grensovergangen naar België en een aansluiting op industriecluster Noordzeekanaalgebied en het landelijke netwerk. Het netwerk zal deels bestaan uit bestaande aardgasleidingen, die hergebruikt worden voor waterstof en deels uit nieuw aan te leggen buisleidingen.

Bedrijfsduurverlenging en nieuwbouw kerncentrales

Het kabinet heeft aangekondigd dat het wil dat de kerncentrale Borssele na 2033 open blijft. Om dat mogelijk te maken moet als eerste stap de Kernenergiewet worden aangepast. In de Kernenergiewet staat nu dat de kerncentrale Borssele na 31 december 2033 geen kernenergie meer mag vrijmaken. Om de benodigde wetwijziging mogelijk te maken, worden onder andere de effecten daarvan op het milieu onderzocht. Om deze effecten zichtbaar te maken wordt nu eerst een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Op weg naar een klimaatneutraal Nederland uiterlijk in 2050 heeft het kabinet de ambitie om de elektriciteitsproductie in ons land uiterlijk in 2035 CO₂-neutraal te maken. Kernenergie kan een belangrijke bijdrage leveren aan die doelstelling. Daarom heeft het kabinet besloten om in te zetten op de voorbereiding van twee nieuwe generatie III+ kerncentrales, waarbij de locatie Borssele de voorkeur heeft. Meer informatie leest u via www.overkernenergie.nl.

380 kV Netwerkuitbreiding Zeeuws-Vlaanderen

In Zeeuws-Vlaanderen ontstaan er knelpunten in het hoogspanningsnet vanwege de groeiende vraag naar elektriciteit. Een uitbreiding van het bestaande 150 kV-net is niet voldoende om de leveringszekerheid te garanderen en grote verbruikers aan te sluiten. Hiervoor is een nieuwe 380v kV-verbinding noodzakelijk, om ook de elektrificatie van de industrie in Zeeuws-Vlaanderen mogelijk te kunnen maken. Deze zal lopen van de bestaande 380 kV hoogspanningsverbinding Borssele-Rilland naar Terneuzen. Om dit mogelijk te maken is een nieuw 380/150 kV-hoogspanningsstation in of bij Terneuzen nodig.

Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ) 2031-2040

Tot aan 2030 wordt circa 21 gigawatt (GW) aan windenergie op zee gerealiseerd. Dit is ongeveer 75% van het huidige elektriciteitsverbruik van ons land. Voor de verdere verduurzaming van Nederland heeft het kabinet de ambitie om extra windenergie op zee op te wekken na 2030. Tussen 2031 en 2040 wordt rekening gehouden met circa 29 GW extra windenergie op zee (50 GW in totaal) als tussendoel, naar een totaal van circa 70 GW in 2050. In het programma VAWOZ 2031-2040 worden mogelijke nieuwe aanlandingen verkend, waaronder ook een mogelijke aanlanding richting Terneuzen.

4.3. Gebiedsgericht werken

Binnen KGG wordt gebiedsgericht gewerkt. Dit houdt in dat alle projecten en programma's in Zeeland integraal worden benaderd. Periodiek is er overleg tussen alle voor het gebied betrokken project- en programmaleiders binnen KGG waarin de projecten en programma's inhoudelijk en procedureel met elkaar worden afgestemd. Bij informatiebijeenkomsten voor de individuele projecten/programma's zijn ook alle andere lopende projecten/programma's vertegenwoordigd. Overige participatie- en communicatieactiviteiten worden afgestemd met andere projecten en programma's. Voor de grote nationale energieprojecten in Zeeland (380 kV Zeeuws-Vlaanderen, VAWOZ en kerncentrales) wordt gewerkt volgens de 3-P benadering (voor de drie prioritaire projecten).

4.4. Wie zijn er bij de procedure betrokken?

VTTI en Höegh Evi zijn de initiatiefnemers van het project. Dit project is aangewezen in artikel 39b van de Gaswet, en daarom wordt projectprocedure gevolgd, op grond van afdeling 5.2 van de Omgevingswet. De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) coördineert de procedure en neemt het projectbesluit in afstemming met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de

besluitvorming (VRO). De projectprocedure bestaat uit 2 fasen: de verkenningfase en de project uitwerkingsfase (zoals toegelicht in paragraaf 4.5). Dit Voornemen en voorstel voor participatie maakt onderdeel uit van de verkenningfase.

KGG, het coördinerend bestuursorgaan, in afstemming met de betrokken bevoegde gezagen, neemt volgens de procedure een projectbesluit, voorafgegaan door het vaststellen van het door de initiatiefnemers gekozen alternatief. Voor dit project wordt een project-MER opgesteld. De project-MER houdt in dat voor de locatiekeuze na de verkenningfase een onderbouwde keuze wordt gemaakt door de initiatiefnemer. Voor de gekozen locatie wordt een MER opgesteld dat ten grondslag ligt aan het projectbesluit en de overige uitvoeringsbesluiten.

Er wordt in dit project geen voorkeursbeslissing genomen. De verkenningfase kan daardoor sneller doorlopen worden.

Bij deze optie is het mogelijk om 2 keer te reageren in de verkenningfase en 1 keer in de project uitwerkingsfase. U kunt reageren op:

- Het Voornemen en voorstel voor participatie;
- De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau;
- Het ontwerp projectbesluit;
- Na de vaststelling van het projectbesluit is het nog mogelijk om in beroep te gaan bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Er wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld, een project-MER. KGG raadpleegt de adviseurs en andere bestuursorganen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. Het gaat daarbij om adviseurs en bestuursorganen die vanwege het wettelijk voorschrift waarop het plan of besluit berust, bij de voorbereiding hiervan, moeten worden betrokken. Dit zijn:

- Rijkswaterstaat;
- De Provincie Zeeland;
- De gemeenten Borsele, Terneuzen en Vlissingen;
- Het Waterschap Scheldestromen.

Ook de Gemeenschappelijke Nautische Autoriteit en North Sea Port zijn betrokken. Daarnaast is de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie MER) betrokken. De Commissie MER is onafhankelijk en adviseert over de inhoud en kwaliteit van het MER. Verder zijn bij de toetsing van het MER ook andere wettelijke adviseurs betrokken, waaronder de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Ziet u hier iemand niet bij staan die er wel bij hoort? Laat het ons weten, met contactgegevens.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, een uitvoerende dienst van het ministerie van KGG, ondersteunt via Bureau Energieprojecten het ministerie met de coördinatie van de vergunningverlening en de informatievoorziening en communicatie rondom de procedure.

VTTI en Höegh Evi voeren de ruimtelijke verkenning naar de beoogde LNG-installatie uit, in overleg met KGG, de betrokken gemeenten, de provincie en overige bevoegde gezagen. Hoe andere omgevingspartijen, zoals omwonenden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij het project worden betrokken, vindt u in het voorstel voor participatie (hoofdstuk 5).

4.5. Hoe ziet de procedure eruit?

De projectprocedure onder de Omgevingswet heeft een aantal vaste stappen die onderverdeeld zijn in twee fasen: de verkenningsfase en de project uitwerkingsfase. De minister van KGG is bevoegd gezag in overeenstemming met de minister van VRO.

Voor de LNG-installatie wordt gekozen voor een project-MER om de volgende redenen:

- De impact van de LNG-terminal is relatief beperkt. Het betreft een FSRU in een industriële zeehaven en er zijn geen direct omwonenden;
- De activiteit is niet MER-plichtig. De project-MER is op vrijwillige basis;
- Er wordt geen ruimtebeslag gelegd op gronden. De FSRU ligt aan een kade of steiger en kan eenvoudig verplaatst of verwijderd zonder achterlating van grote infrastructuur of installaties;
- Bij onaanvaardbare belemmering van de lopende energieprojecten en programma's kan geen medewerking worden verleend voor die betreffende locatie.

De projectprocedure bestaat uit de volgende stappen:

- a) Kennisgeving Voornemen en voorstel voor participatie;
 - Verkenning;
 - Locatiekeuze;
- b) Planuitwerking; en
- c) Projectbesluit.

Deze stappen worden hieronder verder toegelicht.

a) Kennisgeving Voornemen en voorstel voor participatie

De projectprocedure begint met de kennisgeving en ter inzagelegging van het voornemen en het voorstel voor participatie via de website van het ministerie van Klimaat en Groene Groei. Hierin staat een beschrijving van het project en wordt uitgelegd hoe de omgeving kan meedenken en wordt betrokken bij het project.

b) Participatie en onderzoek

In deze fase wordt de nodige kennis en inzicht vergaard over de aard van de opgave, en de mogelijke oplossingen voor die opgave. Op grond van de Omgevingswet kan iedereen reageren op het voorgestelde plan en mogelijke oplossingen en alternatieven aandragen voor de opgave.

Onder een oplossing wordt verstaan: het aangeven van een idee of alternatief voor de realisatie van het project. De oplossingen moeten voldoen aan de technische en ruimtelijke uitgangspunten zoals beschreven in hoofdstuk 3.8 zodat voldaan kan worden aan de doelstelling van het project.

Ook kan er gereageerd worden op het voorstel voor participatie. Tenslotte kan er input gegeven worden voor het benodigde onderzoek. De uitkomsten worden meegenomen in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept NRD) voor het op te stellen MER. Reikwijdte en detailniveau gaan over de alternatieven en milieuaspecten die worden beschreven in het MER. De reikwijdte staat voor de onderwerpen die in het MER staan:

- Welke alternatieven moeten in dit geval onderzocht worden?
- Welke milieuaspecten zijn relevant in dit onderzoek?

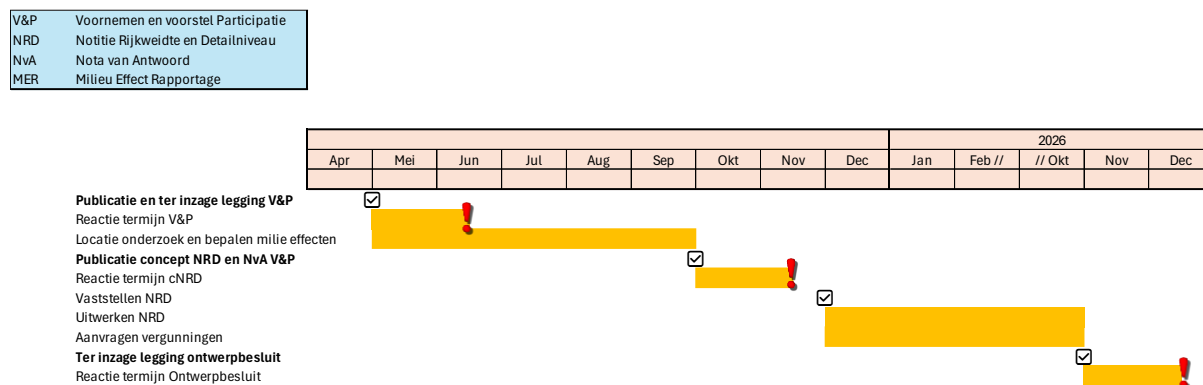
Bij detailniveau draait het om hoe uitgebreid en met welke methoden de verschillende milieuaspecten worden onderzocht.

De concept NRD beschrijft de locaties die zijn onderzocht en welke locatie verder onderzocht worden en op welke wijze mogelijke milieueffecten zijn, en worden, onderzocht.

Het onderzoeken van de mogelijke milieueffecten gebeurt volgens de wettelijke procedure voor de milieueffectrapportage (mer-procedure). Als onderdeel van deze procedure, worden naast de milieueffecten van de locatie-alternatieven ook op o.a. kosten, techniek, omgeving en toekomstvastheid van de locatie-alternatieven onderzocht in een integrale effectenanalyse (IEA).

Een uitgebreide toelichting op de locatie, het beoordelingskader, de MER-procedure, de IEA en het vaststellen van de locatie leest u later in de concept NRD. Op het concept van de NRD kan eenieder reageren. De reacties zullen worden betrokken bij vaststelling van de definitieve NRD. Naar verwachting bestaat deze gelegenheid tot reageren op het concept van de NRD in het vierde kwartaal van 2025.

In hoofdstuk 5.6 staat concreet uitgewerkt hoe de omgeving en andere belanghebbenden daarbij worden betrokken en hoe hun inbreng in de besluitvorming wordt betrokken. In onderstaande tijdsbalk is de periode van de participatie en onderzoeksfase aangegeven en de drie momenten waarop inspraakreacties mogelijk zijn.

FIGUUR 6: PLANNING VAN STAPPEN IN PROCEDURE

c) Vaststellen NRD, inclusief locatie

De betreffende ministers stellen de NRD met daarin de door de initiatiefnemers voorgestelde locatie vast, op basis van de opgedane inzichten over haalbaarheid, (milieu)effecten en draagvlak.

d) Planuitwerking

In de project uitwerkingsfase wordt gewerkt aan de verdere onderbouwing van het projectbesluit. De voorgestelde locatie en eventuele redelijke alternatieve locaties worden in deze fase verder uitgewerkt en de effectonderzoeken worden verder uitgewerkt in een project-MER.

e) Projectbesluit

De met de project-MER onderbouwde definitieve locatie voor het project wordt planologisch-juridisch vastgelegd in een projectbesluit. In het projectbesluit beschrijft het bevoegd gezag hoe het project eruit gaat zien, wat de effecten zijn op de omgeving, zowel in de aanlegfase als de gebruiksfase. Ook wordt verslag gedaan van de participatie.

Voordat het projectbesluit wordt genomen, wordt eerst een ontwerpprojectbesluit samen met het MER ter inzage gelegd. Eenieder kan hierop een zienswijze indienen. De ministers van KGG en VRO nemen deze mee in de afweging, voordat het projectbesluit definitief wordt genomen. Het vastgestelde projectbesluit wordt bekendgemaakt.

Naast vaststelling van het projectbesluit zijn nog uitvoeringsbesluiten, zoals ontheffingen en omgevingsvergunningen nodig. Deze uitvoeringsbesluiten worden zoveel mogelijk gelijktijdig genomen met het projectbesluit en worden zoveel mogelijk gecoördineerd met het projectbesluit in procedure gebracht.

Het definitieve projectbesluit en de uitvoeringsbesluiten zijn juridische besluiten waartegen beroep kan worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

4.6. Formele inspraakmomenten in de procedure

Tijdens de gehele procedure is participatie mogelijk. Meer hierover leest u in hoofdstuk 5. Tijdens drie momenten kan de omgeving formeel reageren op het project en de bekendgemaakte informatie.

Samenvattend zijn dit de formele momenten waarop u kunt reageren:

- Kennisgeving Voornemen en voorstel voor participatie: reactie;
 - Tweede kwartaal 2025
- Concept NRD: reactie;
 - Derde kwartaal 2025
- Ontwerp-projectbesluit, MER en uitvoeringsbesluiten (en vergunningen en/of ontheffingen): zienswijze;
 - 2026
- Definitief projectbesluit en uitvoeringsbesluiten (en vergunningen en/of ontheffingen): beroep;
 - 2027

Formele reacties zullen per fase in een Nota van Antwoord worden beantwoord. De eerste reacties kunnen worden ingediend bij het publiceren van het Voornemen en voorstel voor participatie. De Nota van Antwoord met de beantwoording van deze reacties, zal samen met de concept-NRD worden gepubliceerd. In paragraaf 5.7 vindt u meer informatie over hoe u kunt reageren en deze informatie wordt ook verstrekt bij de publicatie.

Deel 2

5. Voorstel voor participatie

5.1. Inleiding

KGG en initiatiefnemers VTTI en Höegh Evi hechten veel waarde aan de betrokkenheid van de omgeving bij dit project. Door middel van participatie wordt rekening gehouden met de belangen en wensen van omwonenden en andere belanghebbenden. Het doel is dat zowel de initiatiefnemers als de verantwoordelijke bewindspersoon (Minister van KGG) een goed beeld krijgt van de omgeving en haar belangen, zodat deze zorgvuldig kunnen worden meegenomen in de besluitvorming.

Met dit voorstel voor participatie wordt toegelicht op welke manier en op welke momenten de omgeving wordt betrokken bij de voorbereiding van de besluitvorming. We lichten toe welke omgevingspartijen wij willen betrekken, hoe en wanneer zij inspraak kunnen leveren en hoe we contact onderhouden gedurende het proces. Dit gebeurt in een vroeg stadium, zodat uw inbreng daadwerkelijk invloed kan hebben op de planvorming en de verdere uitwerking van de LNG-installatie.

Ons doel is om het project op een zorgvuldige manier te realiseren, met minimale impact op de omgeving en met zoveel mogelijk aandacht voor de belangen van betrokkenen. Daarom vinden we het belangrijk dat omwonenden en andere belanghebbenden de gelegenheid krijgen om mee te denken en te praten over het project. Uw input wordt gewaardeerd en draagt bij aan een beter en efficiënter proces. De energietransitie vraagt om samenwerking en draagvlak, waarbij alle partijen elkaar moeten vinden.

De inzet van KGG en VTTI / Höegh Evi is gericht op een open en transparante informatie-uitwisseling met omgevingspartijen. We willen continu inzicht houden in wat er leeft onder lokaal betrokkenen en welke suggesties er zijn voor het proces en de uiteindelijke uitvoering. VTTI/ Höegh Evi is namens de initiatiefnemers het aanspreekpunt voor inhoudelijke vragen over het project (zoals wat, waar en waarom), terwijl KGG als bevoegd gezag verantwoordelijk is voor de procedure en besluitvorming. KGG zal u ook blijven informeren over de vervolgstappen in het proces.

5.2. Omgevingspartijen

“Omgevingspartijen” omvat iedereen met een belang bij of interesse in het project. VTTI en Höegh Evi vatten dit voor de verkenningsfase breed op: iedereen in de omgeving van de LNG-installatie

heeft, bewust of onbewust, betrokkenheid bij het proces van locatiekeuze, van ontwerp tot oplevering en exploitatie. Andersom geldt hetzelfde: de initiatiefnemers hebben er belang bij om te weten wat u, in de omgeving van de beoogde LNG-installatie, ervan vindt en welke aanbevelingen u heeft voor het project en proces. De Omgevingswet onderscheidt vier categorieën omgevingspartijen:

1. Burgers
2. Bedrijven
3. Maatschappelijke organisaties
4. Bestuursorganen. In dit project:
 - o Rijkswaterstaat;
 - o De Provincie Zeeland;
 - o De gemeenten Vlissingen, Terneuzen en Borsele;
 - o Het Waterschap Scheldestromen.

Ook de Gemeenschappelijke Nautische Autoriteit en North Sea Port zijn betrokken. Daarnaast is de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie MER) betrokken. De Commissie MER is onafhankelijk en adviseert over de inhoud en kwaliteit van het MER. Verder zijn bij de toetsing van het MER ook andere wettelijke adviseurs betrokken, waaronder de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en het Ministerie van LNV (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur).

Daarnaast nodigen we ook onderstaande partijen tot participatie uit:

- Dorpsraad Ritthem
- Dorpsraad Souburg
- Dorpsraad Nieuw- en Sint Joosland
- Stichting Dorpsraad 's-Heerenhoek
- Dorpsraad Nieuwdorp
- Dorpsraad Borssele
- Gemeente Middelburg
- Zeeuwse Milieufederatie
- Vogelbescherming
- Veiligheidsregio Zeeland

Ziet u hier iemand niet bij staan die er wel bij hoort? Laat het ons weten, met contactgegevens.

Organisatie

Om de kwaliteit en de voortgang van het participatieproces veilig te stellen, is het noodzakelijk dat iemand binnen het project de verantwoordelijkheid hiervoor draagt. VTTI en Höegh Evi hebben een tweetal leden vanuit het projectteam aangesteld die het participatieproces vanuit de initiatiefnemers begeleiden en bereikbaar zijn voor omgevingspartijen. Hun contactgegevens staan aan het einde van dit document.

5.3. U bent nodig!

De aanleg van de LNG-installatie heeft invloed op de omgeving, zowel tijdens de bouwfase als tijdens de gebruiksfase. Het is daarom belangrijk om zorgvuldige afwegingen te maken en het belang van de omgeving mee te nemen.

KGG en de initiatiefnemers VTTI en Höegh Evi vinden het belangrijk dat in een vroeg stadium bekend is welke ontwikkelingen en maatschappelijke belangen er zijn in de omgeving. De projectopzet en resultaten worden daarnaast beter als de omgeving over de plannen mee kan denken. Daarmee kan beter rekening gehouden worden met het belang van bewoners, bedrijven en anderen in de buurt van het project. De omgeving wordt daarom uitgenodigd om mee te denken en ideeën en kennis aan te dragen. De omgeving wordt dan ook in staat gesteld om tijdens de gehele inspraakperiode te reageren, hetzij via een zienswijze, of met rechtstreekse reactie aan de initiatiefnemers. De mogelijkheden hiertoe staan onderaan dit document. Dit kan online, en op de informatiebijeenkomsten die gepland worden. Dit wordt meegenomen in het verdere onderzoek, ontwerp en de realisatie. Open communicatie en samenwerking, met begrip voor elkaars uitgangspunten, is zeer belangrijk.

5.4. Uitgangspunten participatie en communicatie

Als het gaat om participatie en communicatie wordende volgende uitgangspunten gehanteerd:

- a) Alle omgevingspartijen worden actief en tijdig betrokken zodat de belangen van de omgeving bekend zijn en wat er speelt. Goede bereikbaarheid en snel te reageren op vragen, verzoeken en klachten is de weg hier naartoe;
- b) De communicatie is duidelijk en inzichtelijk voor elke doelgroep;
- c) Toegankelijke, begrijpelijke en vindbare informatie wordt geboden over de plannen en vragen zijn zeer welkom;

- d) Via lokale en andere relevante media worden alle omgevingspartijen op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Bekend is waar mensen met vragen en opmerkingen terecht kunnen en daar wordt tijdig op gereageerd;
- e) Iedereen wordt zoveel als mogelijk meegenomen, door transparant te zijn over keuzes en afwegingen en zullen genomen keuzes en afwegingen worden onderbouwd;
- f) De omgevingspartijen worden geïnformeerd op welke manier hun inbreng is gewogen/heeft doorgewerkt;
- g) We zorgen voor participatie die aansluit bij de fase in de procedure.

5.5. Communicatie

Iedereen wordt vanaf de start van het proces geïnformeerd en dat gebeurt op de volgende manier:

- VTTI en Höegh Evi hebben dit Voornemen en voorstel voor participatie geschreven. KGG draagt zorg voor de publicatie van de kennisgeving van dit document in de Staatscourant en in diverse lokale en regionale media. De kennisgeving is de formele aankondiging van de start van het project en de procedure;
- De kennisgeving staat ook op de website [Lopende projecten \(rvo.nl\)](https://lopendeprojecten.rvo.nl) van Bureau Energieprojecten. Op deze website vindt u vanaf nu alle informatie over het formele besluitvormingsproces, waaronder de stukken die gepubliceerd worden. Denk hierbij aan de ontwerpbesluiten, relevante rapporten en adviezen, updates van participatieplannen etc;
- Overige informatie over het project wordt gedeeld [via de projectwebsite](#);
- Op deze projectwebsite kunt u een projectatlas vinden. Hierin vindt u verdere (visuele) informatie over de voorgestelde projectlocaties, milieuthema's en infrastructuur;
- Contactpersonen van al aan ons bekende omgevingspartijen ontvangen kort na de publicatie van de kennisgeving bericht over de start van het project en de procedure;
- Als dat kan, wordt ook gebruik gemaakt van communicatiemiddelen van derden, zoals gemeentepagina's in huis-aan-huisbladen, websites, sociale media, ook van de gemeente, provincie en belangenorganisaties. Daarnaast wordt informatie beschikbaar gesteld via het Informatiepunt Energie Zeeland¹¹, de provincie en de gemeenten Vlissingen, Terneuzen en Borsele;
- Tijdens de terinzagelegging van het Voornemen en voorstel voor participatie worden informatiebijeenkomsten georganiseerd in Vlissingen, Terneuzen en Borsele. Het doel

¹¹ <https://www.zeeland.nl/onderwerpen/energie-en-klimaat/infopunt-energie-zeeland>

hiervan is het Voornemen en voorstel voor participatie toe te lichten, vragen te beantwoorden en te luisteren naar wat omgevingspartijen van dit voorstel vinden. De informatievoorziening en projectcommunicatie zijn onderwerp van gesprek in regionale communicatiemomenten tussen initiatiefnemers, stakeholders en overheden.

5.6. Waarover kunt u meedenken?

In het participatieproces zal onder andere de benodigde aandacht besteed worden aan het milieu en de natuur. Ook andere onderwerpen zoals landschap, kosten, toekomstbestendigheid, veiligheid, cumulatieve effecten van andere ontwikkelingen komen aan bod.

Lokale omgevingspartijen worden uitgenodigd hierop te reflecteren en mee te denken over oplossingen en mogelijkheden. In het participatieproces wordt specifiek input gevraagd van (lokale) natuur- en milieuorganisaties.

Waarover kunt u meedenken? U kunt ideeën en oplossingen inbrengen.

Hierbij kunt u denken aan de volgende vragen:

- In het voornemen (hoofdstuk 3 van dit document) wordt de opgave beschreven. Heeft u ideeën voor andere oplossingen? Zo ja, welke zijn dit?
- Welke punten vindt u belangrijk bij het uitvoeren van de verkenning?
- Welke ideeën heeft u voor de manier waarop u betrokken wordt bij de verkenning?
- In het Voorstel voor participatie (hoofdstuk 5 van dit document) zijn ideeën over de informatievoorziening beschreven. Welke suggesties wilt u hieraan toevoegen? Op welke wijze wenst u te worden betrokken?
- Wat zijn uw vragen en eventuele zorgen ten aanzien van het project?

Alle ideeën en oplossingen worden door KGG als coördinerend bevoegd gezag en VTTI en Höegh Evi als initiatiefnemers geïnventariseerd en beoordeeld op basis van de uitgangspunten die beschreven staan in het voornemen. Reacties mogen tot en met de sluitingsdatum van de terinzagelegging van het Voornemen en voorstel voor participatie ingestuurd worden. Bij iedere formele procedurestap wordt het voorstel voor participatie geactualiseerd.

5.7. Activiteiten voor participatie per fase van het project

De participatie, zoals beschreven in dit plan, omvat 2 fasen;

- Fase 1 omschrijft de fase vanaf de start van het participatietraject, met de publicatie van dit Voornemen en voorstel voor participatie, tot en met het verslag met reacties uit de omgeving;
- Fase 2 omschrijft de fase vanaf de locatiekeuze tot en met de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het verslag van de reacties daarop.

Fase 1. Kennisgeving van Voornemen en Voorstel voor participatie

In deze stap wordt bekend gemaakt dat het voornemen bestaat een verkenning uit te voeren naar het realiseren van de LNG-installatie in de haven van Vlissingen-Oost of Terneuzen.

Participatieactiviteiten:

In deze fase ligt de nadruk op het informeren en betrekken van belanghebbenden bij de voorbereiding van de besluitvorming.

Reactiemogelijkheden:

- Een officiële zienswijze kan ingediend worden op de informatiebijeenkomsten die georganiseerd worden, en online via in de publicatie van dit plan.
[Bureau Energieprojecten: nu ter inzage | RVO.nl](#);
- Daarnaast kunt u aan de initiatiefnemers VTTI en Höegh Evi, een vraag stellen via mailadres zeelandenergyterminal@vtti.com, of op de [webpagina van VTTI](#) onder de “denk mee” button van de Projectatlas op de pagina, uw reactie achterlaten.

Activiteit	Toelichting	Voor wie?	Wanneer?
Ambtelijk Overleg	Bespreking van het participatievoorstel en de betrokkenheid van omgevingspartijen.	Provincie Zeeland, betrokken gemeenten, waterschap Zeeuwse Stromen	Dec 2024

Activiteit	Toelichting	Voor wie?	Wanneer?
Bestuurlijk overleg	Ambtelijke en bestuurlijke advisering over het Voornemen en voorstel voor participatie.	Provincie Zeeland, betrokken gemeenten, waterschap Zeeuwse Stroom	Februari 2025
Terinzagelegging Voornemen en voorstel voor participatie	Mogelijkheid om reacties, ideeën en oplossingen in te dienen. Dit kan zowel tijdens de te organiseren informatiemarkten, als online.	Iedereen	Ter inzage: 2 mei 2025
Kennismakings- en informatiebijeenkomsten	Organisatie van bijeenkomsten om het project toe te lichten en vragen te beantwoorden. Deze bijeenkomsten zijn informatiemarkten die in Borssele, Terneuzen en in Vlissingen worden georganiseerd. De betrokken stakeholders worden via advertenties in lokale media en deels via een persoonlijke uitnodiging geïnformeerd en uitgenodigd voor deze bijeenkomsten.	Iedereen	<u>13 mei</u> Vlissingen <u>14 mei</u> Terneuzen <u>26 mei</u> Borsele

Activiteit	Toelichting	Voor wie?	Wanneer?
Reactieverslag	Overzicht van de ingekomen reacties en hoe deze worden meegenomen in het project en het voorstel voor participatie.	Iedereen	Nader te bepalen (NTB)

Fase 2: Locatiekeuze en onderzoek

Naarmate het proces vordert, verschuift de focus naar onderzoek, locatiekeuze en meer inzicht in de impact op de omgeving en kan daarmee de betrokken omgeving van de gekozen locatie gerichter betrokken worden.

Doelstellingen in deze fase:

- Actieve betrokkenheid van de omgeving bij de locatiekeuze voor de LNG-installatie.
- Verzamelen van kennis en informatie voor de locatieafweging.
- Transparante communicatie over het project en de besluitvorming.

Activiteit	Toelichting	Voor wie?	Wanneer?
Regio- en bestuurlijke overleggen	Informeren en consulteren overheden over de voortgang van het project.	Provincie, gemeenten	Doorlopend
Werksessies	Overleg over projectaandachtspunten, belangen, gebiedsontwikkeling, kansen en knelpunten.	Provincie, gemeenten, regionale bevoegde gezagen, North Sea Port	NTB
Presentaties en individuele gesprekken	Gesprekken met bevoegde gezagen en omgevingspartijen.	Bevoegde gezagen, belanghebbenden	Doorlopend
Voornemen en voorstel voor participatie	Afstemming met overheden. Mogelijkheid om reacties in te dienen.	Alle Provincie, gemeenten, regionale bevoegde gezagen.	2 mei – 12 juni
Technische notitie	Afstemmen met overheden	Alle Provincie, gemeenten, regionale bevoegde gezagen.	NTB
Terinzagelegging concept NRD en voorstel voor participatie	Mogelijkheid om reacties in te dienen.	Alle betrokkenen	NTB

Activiteit	Toelichting	Voor wie?	Wanneer?
Informatiebijeenkomsten	Toelichting op de concept NRD en gelegenheid om vragen te stellen.	Alle betrokkenen	NTB
Nota van Antwoord	Reactie op ingebrachte zienswijzen en verdere toelichting.	Alle betrokkenen	NTB
Vaststellen NRD	Minister KGG stelt in afstemming met de minister van VRO het NRD vast	Alle betrokkenen	NTB

Door middel van deze gestructureerde aanpak streven KGG, VTTI en Höegh Evi naar een zorgvuldig participatieproces waarbij de omgeving actief wordt betrokken bij de besluitvorming.

Tegen het einde van het proces is het voor alle betrokkenen belangrijk om te weten hoe er met alle input is omgegaan. Zowel mondeling als schriftelijk/digitaal wordt gezorgd voor een terugkoppeling over hoe input vanuit de omgevingspartijen door de initiatiefnemers VTTI en Höegh Evi en KGG is gewogen en gebruikt. Dit zal in een participatielogboek worden vastgelegd.

5.8. Vragen, reacties en contactgegevens

In dit document is het Voornemen en voorstel voor participatie toegelicht. Hoe denkt u hierover? Heeft u ideeën of oplossingen die u aan KGG en de initiatiefnemers wilt meegeven? Deze kunt u dus tot en met de concept NRD, vanaf 20 maart tot en met 30 april als formele reactie indienen.

Reacties kunnen worden ingediend op de website van Bureau Energieprojecten.

([Bureau Energieprojecten: nu ter inzage | RVO.nl](#))

Meer informatie

Wilt u geen formele reactie indienen, maar heeft u een vraag?

Voor informatie over de procedure, documenten en participatie aan het project kunt u contact opnemen met het ministerie van KGG via:

Bureau Energieprojecten

070 – 379 89 79

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten>

Bureauenergieprojecten@minezk.nl

Voor vragen over het initiatief kunt u contact opnemen met VTTI, die vanuit de initiatiefnemers het aanspreekpunt is:

Zeeland Energy Terminal

Projectleiding: Guido Custers

Communicatie: Cleo Brun

Zij zijn beiden bereikbaar via e-mail: zeelandenergyterminal@vtti.com

[Homepage - VTTI](#) | www.hoeghevi.com